

5. Кривошея Т. М. Заняття з піском як засіб соціалізації дітей дошкільного віку. *Наукові записки. Серія: Початкове навчання* : зб. матер. наук.-практ. конф. викл. і студ. Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2011. Вип. 9. С. 112-117.

6. Кривошея Т. М. Підготовка майбутніх вихователів до використання технологій дошкільної освіти у процесі формування елементарних математичних уявлень. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій* : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (Вінниця, ВДПУ ім. М.Коцюбинського, 6-8 квітня 2016 р.) /за ред. Г.С.Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. Вип. 5. С. 291–293.

7. Кривошея Т.М. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій* : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів ІППМ. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю., 2012. С. 110 – 116.

8. Пісочна терапія в роботі з дошкільниками / Упоряд. Шик Л.А., Дикань Н.І., Гладченко О.М., Черкасова Ю.М. Харків. : Основа, 2010. 127 с.

9. Karuk, I., Kolesnik, K., Kryvosheya, T., Prysiazhniuk, L., Shykyrynska, O. V. (2021). Organization of group activities of older preschool children in the process of experimenting. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II. School Pedagogy. Preschool Pedagogy. May 28th-29th, 2021. Rezekne, Rezekne Academy of Technologies, 2021, p.729-743. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2021vol2.6247>

10. Karuk, I., Kolesnik, K., Prysiazhniuk L., Kryvosheya, T., Shykyrynska, O., Vyshkivska, V., Komarivska, N. (2022). The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, May 27th, 2022. 404-414. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.6838>

ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Марина Боролюк, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: І. В. Карук, доктор філософії, старший викладач
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

SPEECH AND ART COMPETENCE OF PRESCHOOL CHILDREN AS A SUBJECT SCIENTIFIC RESEARCH

Maryna Boroliuk, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розглядається проблема формування художньо-мовленнєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку. На основі аналізу наукових досліджень автор уточнює зміст поняття «художньо-мовленнєва компетентність старших дошкільників».

Ключові слова: компетентність, старші дошкільники, художньо-мовленнєва компетентність, художньо-мовленнєва діяльність.

Abstract. The article deals with the problem of formation of artistic and speech competence of older preschool children. Based on the analysis of scientific research, the author clarifies the meaning of the concept of «artistic and speech competence of older preschoolers».

Key words: competence, older preschoolers, art-speech competence, art-speech activity.

Державні документи (Закон України «Про освіту», «Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) однією з умов гармонійного розвитку особистості визначають формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку, оскільки рівень розвитку цієї здатності – це не просто володіння мовою, а й ключовий фактор, що впливає на пізнавальні та соціальні досягнення дитини [1].

Базовий компонент дошкільної освіти виокремлює вимоги до обов'язкових компетентностей дітей дошкільного віку. Ці вимоги відповідають міжнародним стандартам якості освіти. Ключові компетентності формуються у дітей під час здобуття дошкільної освіти за допомогою освітніх напрямів і є однією з таких ключових компетентностей – є мовленнєва [1]. Компетентнісний підхід – це інноваційний процес в освіті, який відповідає загальній концепції освітнього стандарту. Цей підхід пов'язаний з переходом на систему базових компетентностей при конструюванні змісту освіти та систем контролю його якості. До складу базових компетентностей особливе місце відводиться комунікативно-мовленнєвій компетенції [2].

Формування художньо-мовленнєвої компетентності зумовлене новітніми тенденціями в освіті. У сучасному світі особистісна готовність дітей до активного життя стає пріоритетним завданням вітчизняної освіти. Ця здатність посідає особливе місце серед творчих проявів дітей дошкільного віку. Художньо-мовленнєва компетентність – це синтез емоцій та інтелекту, що розкриває багатство особистості, в основі якої поєднуються такі складові, як сприймання, відтворення, творча уява, що уможлиблює розкриття чуттєвої та інтелектуальної сфери дитини дошкільного віку [4]. Проблему формування художньо-мовленнєвої діяльності дошкільників розглянуто у дослідженнях: А. Богуш, Л. Березовської, М. Вашуленко, Н. Гавриш, Л. Калмикової, Т. Котик, І. Луценко, Н. Маліновської, художньо-мовленнєвої компетентності дітей засобами творів живопису вивчали Н. Гордій та І. Корякіна, формування цієї здатності досліджувала В. формування художньо-мовленнєвої компетентності дошкільників у процесі навчання переказу літературних творів досліджувала В. Чекаліна .

Науковці (А. Богуш, Л. Березовська, Н. Гавриш) зазначають, що зміст мовленнєво-художньої діяльності включає формування різних видів компетенцій, зокрема: когнітивно-мовленнєва, поетична, емоційно-виразна, оцінювально-етична, театральна-ігрова [2; 3]. Дослідники (А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Маліновська) стверджують, що компоненти художньо-мовленнєвої компетентності залежать від виду діяльності на занятті. Такими можуть бути: художньо-естетичне сприймання тексту, художня комунікація, літературні творчі ігри, літературні вікторини, театралізація за змістом літературних творів. Літературні заняття розрізняються за основним видом художньо-мовленнєвої діяльності, який педагог застосовує на занятті. Так, літературний твір дітям читають чи розповідають, і художньо-естетичне сприймання тексту буде основним видом діяльності на такому занятті; якщо вихователь проводить бесіду за запитаннями на основі прочитаного твору, то основним видом діяльності буде художня комунікація.

Одним із засобів формування художньо-мовленнєвої компетентності зазначають дослідники є художня література, серед якої велика роль усної народної творчості, коли дитина одночасно сприймає і зміст її творів і художню форму. Казки як засобу навчання і виховання надавали особливого значення класики педагогіки (С. Русова, К. Ушинський, В. Сухомлинський). Так, зокрема В. Сухомлинський акцентував увагу педагогів на використанні казки як засобу розвитку творчого мовлення. Створення казок, на його думку, – це один з найцікавіших для дітей видів поетичної творчості.

Ігри за мотивами художніх творів – це чудовий спосіб розвинути мовленнєві та художні навички у дошкільнят. Художні твори дають дітям приклади правильного, красивого та образного мовлення [5;6]. Слухаючи казки, вірші та оповідання, дошкільники вчаться використовувати багатий словниковий запас, будувати складні речення та виразно говорити. Глибоке розуміння й осмислення українських народних казок дає дітям міцний

фундамент для наслідування й використання мови казок у власному мовленні. Глибоке розуміння та осмислення українських казок дає дітям можливість не лише засвоювати багатий словниковий запас, але й вчитися використовувати їх у власному активному мовленні. Занурюючись у світ казок, діти знайомляться з красою та багатством української мови, вчаться використовувати образні вислови, порівняння, епітети, метафори, які роблять мову більш виразною та цікавою.

Здійснений аналіз наукових праць засвідчує, що художньо-мовленнєва компетенція – це комплексна характеристика особистості, чинниками якої є когнітивна, емоційно-виразна, ціннісно-етична та театральна-ігрова компетенції. Означені компоненти виступають показниками сформованості художньо-мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2012. №7. С. 4-19.
2. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і методика навчання дітей рідної мови: підручник / за ред. А.М. Богуш. Київ: Вища шк., 2007. 542 с
3. Колеснік К., Комарівська Н., Карук І., Пахальчук Н. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобами театралізації. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. Слов'янськ, 2022. Вип.17 (2). С. 104-115.
4. Іщенко Л.В., Журавко Т.В. Актуалізація аксіологічної сфери майбутнього вихователя до діагностики розвитку мовлення дітей дошкільного віку. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2023. Вип. 1. С. 148-155.
5. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazhniuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komarivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. *Society. Integration. Education*. 2022. Vol. I. P. 404-414.
6. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazhniuk L., Shykyrynska O. Organization of group activities of older preschool children in the process of experimenting. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, May 28 th - 29th. Rezekne*. 2021. Vol. II. P. 729-743.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ НАВИЧОК У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВИХ ІГОР

Анастасія Власюк, здобувач здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Т. Гужанова, доцент, кандидат педагогічних наук
Житомирський державний університет імені Івана Франка (Україна)

FORMATION OF COMMUNICATION SKILLS IN SENIOR PRE-SCHOOL STUDENTS THROUGH STORY-ROLEPLAY GAMES

Anastasiya Vlasiuk, bachelor's student
Zhytomyr Ivan Franko State University (Ukraine)

Анотація. У статті розглядаються особливості формування комунікаційних навичок у старших дошкільників засобами сюжетно-рольових ігор. Детально аналізується поняття «комунікативна компетентність». Розглядаються основні принципи організації формування комунікативної компетентності у дітей старшого дошкільного віку. Автор досліджує чинники, що забезпечують розвиток структурних компонентів мовлення у поєднанні мовленнєвої та ігрової діяльності. Висновок: ігри сприяють формуванню комунікативної компетентності, створюють умови для обміну інформацією, підтримання контактів, розвитку ділового та особистісного спілкування, укладання угод, самореалізації, узгодження соціальних позицій, мовлення тощо.